

Politikai célkitűzéseink és a szegedi értelmiség

A Délmagyarország képviselője fölkerezte Szabó G. Lászlót, a Magyar Szocialista Munkáspárt Szeged városi bizottsága propaganda- és művelődési osztályának vezetőjét, hogy válaszoljon néhány kérdésre. A beszélgetést alább közöljük.

— Az a hír járja Szegeden — elsősorban a tudományos intézetekben, az egyetemeken, a pedagógusok körében —, hogy a városi pártbizottság propaganda és művelődési osztálya kérdőlapok és személyes beszélgetések révén felmérést végeztet az értelmiség körében. Arra szeretnénk választ kapni, mire irányult ez a felmérés?

— Valóban így van, beszélnek erről a kezdeményezésről. Azt is tapasztaljuk, hogy nemcsak az interjúba bevontak, hanem ennél szélesebb körben is. Több felől kaptunk helyeslő, egyetértő véleményeket. Az egyetértés sok szempontból lényeges. Most csak egyet említek: az érdeklődés igazolja törekvéseink helyességét, azt a tényt, hogy kérdéseink, az interjúk során felvetett problémáink élők, köznap gondolkodásban gyakran előfordulnak. A kezdeményezés lényegéről röviden a következőket mondandóm el: a társadalmi haladás, a szocialista építés olyan szakaszába érkezünk, amikor mind nagyobb jelentősége van a tudásnak, vagyis fogalmazzuk, a műveltségnek.

A szocialista társadalmat szocialista módon végzett munkával tudjuk csak felépíteni. Ehhez természetesen az egyének gondolkodásában jelentős változásoknak kell lezajlani. Más módon megközelítve a kérdést: szakmai — politikai — általános műveltségbeli változásokra gondolunk. Természetes, hogy megnő annak a rétegnek a szerepe, jelentősége, amely ezt a műveltséganyagot közvetíti. Csak úgy mellékesen említem meg, hogy nagyon aktuális a vizsgálata annak is, hogy az értelmiséget hivatalos tevékenység mellett milyen egyéb kapcsolatok fűzik társadalmunk dolgozó osztályaihoz.

— Másodsorban szabad legyen pártunk X. kongresszusának idevonatkozó megállapítására hivatkoznom: „Az értelmiség a nép részeként vesz részt a szocializmus építésében. Társadalmi szerepe egyre nő, ami szükségszerű velejárója annak, hogy a szocialista építés magasabb színvonalon folytatódik, a tömegek művelődési lehetősége és igénye növekszik, a tudomány szerepe a termelőerők fejlődésében rendkívül jelentősé válik, s a technikai fejlődés egyre gyorsul.” A társadalmi haladás lényeges kritériumainak összegyűjtése mellett a szocialista nemzeti egység egyik — témánk szempontjából fontos — oldalára vonatkozó megállapítást is kiolvashatunk az idézett mondatból. Ezzel összefüggésben megemlítem, hogy bennünket, politikai munkásokat, nagyon érdekel, hogy milyen ideológiai-politikai felkészültségű az értelmiség, a dolgozó nép részeként milyen eszmei-politikai hatást tud gyakorolni a társadalom többi osztályaira.

— Utoljára olyan szempontot említek, amelyet szintén lényegesnek tartok. A politikai munka módszerében bekövetkezett változásra szeretnék utalni, mely magával hozta azt a gyakorlatot, hogy néhány esetben, nem gyakran, empirikus vizsgálatok segítségével széles körű véleménygyűjtést szervezünk. Az ilyen tájékoztós-nak kettős célja lehet. Egyrészt megvizsgálhatjuk azt, hogy pártunk politikai döntései hogyan mennek át a gyakorlatba. Másrészt tájékozódunk afelől, hogy a vizsgálatba bevontak hogyan értelmezik, fogadják, valószínűleg meg a párt politikai célkitűzéseit. Az ily módon összegyűjtött tapasztalati anyag mindig alkalmat nyújt általánosabb érvényű megállapítások megfogalmazására is. Természetesen a felmérésekkel gyűjtött anyagot egy-egy kérdés szempontjából csak reprezentatív jelzőként szabad kezelni.

— Jelenleg is ilyen empirikus vizsgálatot szerveztünk és bonyolítottunk le a szegedi értelmiség körében. Ennek során megkérdeztük városunk értelmiségének közel 7 százalékát. Interjúkat szervezni és megvalósítani több mint félezer személynél, nagyon időigényes munka, jó egy hónapot vett igénybe. Osztályunk kezdeményezését egyetemi oktatók, orvosok, pedagógusok, műszaki és agrárértelmiségiek, közigazgatási dolgozók segítették, akiknek a Délmagyarország útján is megköszönöm áldozatkész, értékes munkáját. Nélkülük ezt a vállalkozást nem tudtuk volna megvalósítani.

— Lapunk olvasói érdekelne: a tekintélyes számú szegedi értelmiségi rétegől kiket, miről, milyen szempontok szerint kérdezt meg a propaganda és művelődési osztály?

— Erre a kérdésre nagyon nehéz röviden válaszolni, hiszen a gondos — mondhatnám úgy is, szakzerűen — megszerkesztett interjúlapunk 10 kérdéscsoportot tartalmazott. Ezek képezték a csoportos beszélgetések tárgyát. Ezenkívül minden interjúba bevont személyt megkértük, hogy töltsék ki kérdőlapunkat, amely 18 kérdéscsoportot tartalmaz. A feltett kérdésre megpróbálók általánosabb szempontból választ adni.

— Az előzőekben érintettük már az értelmiség növekvő szerepét, feladatait, és tegyük hozzá, felelősségét a szocialista építés jelenlegi szakaszában. A vizsgálat során három oldalról próbáltuk ezt a tényt megközelíteni. Ezek a következők voltak: milyen a megkérdezettek ideológiai-politikai felkészültségének színvonala; rendelkeznek-e azokkal a feltételekkel, lehetőségekkel, amelyek alapján alkotótevékenységük teljesebb mértékben kibontakozhat; a nagyobb közösségért való cselekvésről mi a véleményük, illetve milyen szinten veszik ki ebből a részüket, a közösségért való cselekvésnek milyen lehetőségeit képviselik.

— Külön gondot fordítottunk az ifjúság és a nők

Egy felmérés tapasztalatairól

helyzetének ilyen szempontú vizsgálatára. Az elmondottakon kívül természetesen sok más is megkérdeztünk, de ezek a kérdések valamilyen módon kapcsolódtak az említett három gondolatkörhöz. Egy eléggé közismert tényről szeretném választomat befejezni: az értelmiség nem homogén réteg, és nem zárt társadalmi réteg. Megítélesem szerint kevés azoknak az általánosítható problémaköröknek a száma, amelyek alapján a réteg polarizáltságát egységbe lehet foglalni. A nyitottság pedig azt követelte meg tőlünk, hogy a kérdések elemzése kapcsán dinamikus képet adjunk az interjúba bevontak álláspontról.

— A főmérésekből, illetve az osztály birtokában levő anyagból milyen általános következtetéshez lehet eljutni?

— Természetesen sokféle következtetésre ad lehetőséget a birtokunkban levő anyag. Ismét hozzátésem, hogy reprezentatív felmérésből adódó következtetéseknek megvan a maguk határa. Ezt átéltem veszélyes, mert a tévedések lehetőségét vonja maga után. Válaszomban nem szeretnék elébe vágni a dolgoknak. Ezért el kell mondanom, hogy elkészült egy elemzés az interjúba bekapcsolódó munkaközösség vitája alapján. Ezt a városi pártbizottság agitációs és propagandabizottsága is megvitatta. A közeljövőben elemzésünket a városi pártbizottság választott testületei elé terjesztjük. Csak a testületek állásfoglalása után vállalkozhatom általános következtetések levonására. Jelenleg a magam, és a felmérésben velem együtt dolgozó munkatársaim véleményét fogalmazom meg válaszomban. Alapvetően pozitív tapasztalatokat szereztünk a fentebb említett három gondolatkörben. Ez a megállapítás természetesen nem zár ki negatív vonásokat, amelyekkel szintén találkozunk. Ezekről együtt egy differenciált elemzésben kell majd tájékoztatást adni.

— Az első kérdéssel összefüggésben arról beszélgettünk, hogy jó híre van kezdeményezésünknek, találkozott mindazok egyetértésével, akik részt vettek benne. Hadd tegyem hozzá még a következőket! Igen nagy számú javaslatot kaptunk a megkérdezettektől, amelyek azt bizonyítják, hogy magukénak vallják városunk eredményeit és gondjait egyaránt. Sok kritikai észre-

vétel hangzott el, de ezek mögött az esetek többségében a javítani akarás szándéka húzódik meg. Az interjúba bevontak kisebb százalékát arra kértük, hogy írasson feljebb ki a véleményét. Elmondhatom, sok olyan levelet kaptunk, amely szociológiai tanulmányhoz illő fejtegetéseket tartalmaz. A 10—12 gépeelt oldalból álló levelek egyáltalán nem voltak ritkák. Az én szememben az ilyen megnyilatkozások szocialista felelősségérzetéről tanúskodnak. Többek között ezért mondtam, hogy tapasztalataink alapvetően pozitívak.

— A városi pártbizottság a tapasztalatokat hogyan kívánja hasznosítani a pártmunkában?

— Az imént említettem, hogy elemzésünket a párt választott testületei elé terjesztjük megvitatásra. A párt-végrehajtóbizottság, illetve a városi pártbizottság állásfoglalásai alapján foglalkozunk majd tovább e kérdéssel. Szeretném megemlíteni, hogy rendkívül gazdag anyag birtokába jutottunk, sőt a felmérés munkáinak elvégzése is gazdag politikai tapasztalatokat jelentett mindazoknak, akik részt vettek benne. Az interjúk során felgyülemlett anyag sok lehetőséget biztosít további munkálkodásra. Jelenlegi elemzésünkben egy integrált képet adunk a felmérésbe bevontak álláspontról. Említettem, hogy az értelmiség nem homogén réteg, több csoportra tagozódik. Ezért mi is bizonyos egyszerűsítéssel, 6 csoportra osztottuk a megkérdezett személyeket. Így nyersanyagaink szerkezete lehetővé teszi az integrált kép felbontását, csoportok szerint. Csak példának említem meg, hogy nagyon érdekes és tanulságos elemzés lehet készíteni, ha az egész anyagot életkori megoszlás, vagy munkahelyi beosztás (beosztott, vezető) szerint kezeljük.

— Néhány szempontot említettem csupán, lehetőségeink ennél jóval gazdagabbak. Kár lenne ezeket kihasználatlanul hagyni. Én azt hiszem, hogy kötelességünk a felmérés során észlelt aktivitásra válaszolni. Sokoldalúan átgondolt, politikai céljainkkal és a szegedi értelmiség egyes csoportjainak szakmai érdeklődésével és tenni vágyásával egybehangolt programokra van szükség. Így jobban gyümölcözhet az a szellemi érték, amely városunkban kétségtelenül megvan.

Tízezrek üdülnek a szegedi gyárakból

Szakszervezeti beutalóval külföldön — Szaporodnak a vállalati nyaralók

A Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának munkatársai elmondták, hogy évről évre tovább javul a szervezett üdülések lehetősége. Az idén a szegedi és a Csongrád megyei vállalatok, üzemek és intézmények dolgozói közül — természetesen azok, akik legalább egy esztendőre már tagjai a szakszervezetnek —, körülbelül kilencvenre vehetik igénybe a kedvezményes üdülési lehetőséget. Összesen 8864 beutalót adtak ki az üzemek szakszervezeti bizottságainak, amelyből 969 darab családos beutaló volt, s így a felnőttek magukkal vihetek 789 kisgyermeket is. Ezenkívül a nyári tanítási szünetben a szakszervezeti üdülésekben 980 szegedi és Csongrád megyei általános iskolai tanuló nyaralhat, tölthet el két hetet az ország legszebb tájain, és a

Balaton partján. A szervezett munkások külföldre is eljuthatnak szakszervezeti beutalóval; ebben az évben 351 hajóúttal egybekötött külföldi nyaralás, s 175 cse-reálapon szervezett turista beutalót kapnak a környékbeli munkások. A szakszervezeti üdülése valóban a legnagyobb kedvezményeket biztosítja, hiszen a két hét mindössze 252 forintjába kerül a beutaltnak, a nyaralási költségek többi részét, fejenként 1080 forintot az állam téríti. Az utóbbi esztendőben, mivel a szakszervezeti üdültetésnek is vannak határai, csak kevesen élvezhették a kedvezményes beutalókat, de a vállalatok, üzemek és intézmények, sőt a termelőszövetkezeti gazdasági iskolai tanuló nyaralhat, tölthet el két hetet az ország legszebb tájain, és a

Kállai Gyula látogatása Hajdú-Bihar megyében

Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának elnöke kétnapos látogatást tett Hajdú-Bihar megyében. Pénteken részt vett a megyei képviselőcsoportnak a Debreceni Ruhagyárban megtartott ülésén, majd Kaposy László igazgató és Balogh Mihályné párttitkár kíséretében megtekintette a gyárat. Ugyanott aktívaértekezleten találkozott választókerülete dolgozóival. A késő délutáni órákban Kállai Gyula megtekintette a Debrecen fejlődését reprezentáló létesítményeket, lakótelepeket.

Kállai Gyula szombaton Berettyóújfalu látogatott el. Vele érkezett Karakas László munkaügyi miniszter, Sikula György, a megyei pártbizottság első titkára, dr. Ambrus István, a megyei tanács elnöke, és dr. Albert Béláné, a népfrent megyei elnöke. A járás vezetői fogadták a pártbizottság-szék házában, ahol Ökrös Ferenc, a járási pártbizottság első titkára adott tájékoztatást a bihari rész lakóinak életéről, munkájáról és gondjairól. Ezután a környék legújabb üzemét, az Elzett Művek berettyóújfalu gyáregységét kereste fel.

Diplomák, doktorok

Szegeden a József Attila Tudományegyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola végző hallgatói tegnap, szombaton vették át diplomájukat.

A JATE természettudományi karán 136 nappali és 20 levelező tagozatos hallgató kapott diplomát. Az okleveleket dr. Leindler László dékán adta át a szegedi Szabadság filmszínházban rendezett ünnepségen. A bölcsészettudományi karon délbent tartották az ünnepséget az egyetem Ady téri épületében, az Auditorium Maximumban. Dr. Csukás István dékánhelyettes 67 nappali és 40 levelező tagozaton végzett hallgatónak nyújtotta át a diplomát.

A jogtudományi karon doktorokat avattak. Az egyetem Dugonics téri épületében, az aulában, először 41 nappali, esti és levelező tagozaton végzett jogász fogadott doktortá dr. Fodor Géza, a JATE rektora, majd 51 természettudományi és bölcsészdoktor avatott dr. Leindler László, a TTK és dr. Hajdú Péter, a bölcsészettudományi kar dékánja.

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola diplomaosztó ünnepségén, a szegedi Szabadság filmszínházban dr. Mohóli Károly megbízott főigazgató 276 oklevelet, köztük egy vörös diplomát (Hévesi Ferencné Schiller Margit magyar—orosz szakos hallgatónak) adott át. Az ünnepségen a főiskola női kara és irodalmi színpada műsorral kedveskedett a végzősöknek.

Városi forgalomszervezési szempontok miatt megszüntetik a Nagyhalmás épülete előtti feljárt. Helyette a Borbás utcában építet feljártot a MÁV igazgatóság az Utvasutóépítő Vállalattal. A négy és fél millió forintba kerülő munkát januárban kezdték és az év végén fejezték be.

Óvodaépítés — öt hónap alatt

A Miskolci Tervező Vállalat a Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat szakembereivel közösen olyan megoldást dolgozott ki, amely lehetővé teszi a házigyári elemek felhasználását gyermek-

intézmények létesítésére. A házigyári falpanelet előregyártott és a helyszínen összeszerelt vázra helyezik. Az első 200 személyes óvodát ezzel az eljárással öt hónap alatt készítették el Miskolcon.